

Mannens farlige overgangsalder

Man får ikke mange treff på «climacterium virile» i PubMed. Er det fordi fenomenet ikke eksisterer? Temaet var aktuelt på 1800-tallet og ble tatt opp igjen i 1930-årene – og «denne mannlige overgangsalder anerkjennes vel nu av de fleste», hevder forfatteren av denne epistelen fra Tidsskriftet nr. 6/1930. Det finnes til og med to overgangsaldre – det «lille» klimakterium i 40-årene og det «store» i 65-årsalderen, da «mannens liv er mere truet enn ellers». Som eksempel på dette siste trekkes den franske president Félix Faures endelikt frem. Han døde i armene til sin berømte/beryktede elskerinne Marguerite Steinheil, senere lady Abinger, som måtte smugles ut av Élysépalasset. Forfatteren konkluderer med Horats' ord «Driver du naturen ut med fork, kommer den ustanselig igjen», selvfølgelig sitert på latin (Tidsskr Nor Lægeforen 1930; 50: 326–7).

Climacterium virile.

Spørsmålet: Climacterium virile er – som H.'s lille artikkel i «Tidsskriftet» nr. 2 viser – likeså interessant som gammelt, og der hersker fremdeles stor meningsforskjell herom blant de forfattere som har behandlet temaet.

Tilstedeværelsen av denne mannlige overgangsalder anerkjennes vel nu av de fleste. Men tidspunktet for dens inntreden settes yderst forskjellig, hvilket viser, at saken er både komplisert, ofte basert vesentlig på formodninger og under alle omstendigheter underkastet yderst individuelle variasjoner.

Mens således tidspunktet for klimakteriets inntreden av Valle-teau-de-Moullia^{c1}) settes til 40-årene, angir Führing^{c2}) 65-års alderen som den kritiske. Denne variasjonen i anskuelene, som vel er meget eldre enn de citerte forfattere, forklarer måske betegnelsen det «store» klimakterium i 65-års alderen i motsetning til det «lille» i 40-årene.

Det er heller ingen enighet om hvorvidt de virile klimakteriske forandringer består. En sistering av spermaproduksjonen i likhet med ovulasjonens ophør hos kvinnene er iallfall ikke bevist som nogen konstant foretakelse. Tvert imot er den vel yderst sjeldent og da oftest patologisk.

Derimot kan man vel slutte seg til den mening, som forfektes av den kjente neurolog Kurt Mendel^{c3}) at der hos mannen i 40-årene (eller senere) inntrer visse forandringer i de interne kjertler, i hjerne, arterier o.s.v. (jfvr. sklerosen) med nedsettelse av muskelkraften, syns- og hørselsevnen – og potensen. Det siste kan jo virke særlig ubehagelig, når evnen står i alt for stort misforhold til ydelseskavet, og leder av og til til psykiske depresjonstilstander av ganske alvorlig art. I denne aldersperiode antas det også, atmannens liv er mere truet enn ellers.

Hvordan man nu enn ser på det, så er kjernekroppen for mange den rent seksuelle side av saken. Selv om der på dette punkt ofte ikke inntrer nogen størra defekt, så er vel en viss avtagen det almindelige. Og i denne forbindelse har den gamle satz hos Eduard von Hartmann i hans Philosophie des Unbewussten sin særskilte gyldighet: at coitus ikke skal utøves for å skaffe sig en lyst-følelse – men for å befri sig for en ulystfølelse. Utøvelse på kommando eller ved hjelp av kunstige irritanter kan hos gamle menn lett tenkes å stille for store krav også til cirkulasjonsorganene, så at en apopleksi kan bli følgen. Det historiske eksempel herpå er jo som bekjent den franske president Féure, som døde midt i en omfavnelse. Den elskede spilt i den påfølgende kriminalprocess en stor rolle.

Det faktum, at eldre menn kan vise en sterk potens, motbeviser ikke den almindelige regel. Men som regel kan vel den eldre mann

Nr. 6 TIDSSKRIFT FOR DEN NORSKE LÆGEFORENING 1930

(TIDSSKRIFT FOR PRAKTIK MEDISIN — NY REKKE)

REDAKTØRER:
For den videnskapelige del: CARL SCHIÖTZ
For den socialmedisinske og faglige del: JØRGEN H. BERNER

Nr. 6	Oslo, 15. mars 1930	50. årgang
Innhold.		
<p>Originalartikler: Sekundærinfiltretninger hos barn. Av Sofie Tillisch. S. 281. Oversikter, referater og praktiske notiser: H. Laurell: Bidrag til tydningen av de sakkalte ringskygger i lungene. S. 297. — Gunnar Helsing: Tilfelle av torakoplastikk på Østeråsens sanatorium i årene 1919 til 1928. S. 298. — Leon Nove-Josserand og J. Boueumont: Om behandling av lungotuberkulose hos barn med kunstig pneumotorax. S. 299. — Georg Katz: Den sociale og kliniske berettigelse av den kunstige pneumotorax i kampen mot tuberkulosen. S. 301. — Barnetuberkulosenes forebyggelse og bekjempelse. S. 302.</p> <p>Bokanmeldelser: R. Kjær-Petersen: Tuberkuloseproblemer. S. 303.</p> <p>Hygiene, social medisin, lægeforhold m. v.: Offentlig sundhetspolitie i bymessig bebyggede strøk på landsbygden. Av Stian Erichsen, Bærum. S. 307. — Utdeling i frigjørelse fra elektriske lavspenningsledninger, d. v. s. ledninger til lys og motorer. Av elektroingeniør E. v. Holstein-Rathlou. S. 320.</p> <p>Fagartikler, medisinske administrasjoner, kollegiale spørsmål m. v.: Hvem har erstatningsplikt likeoverfor det inntektsrap sykeforskringen med det frie legevalg påfører distriktslegene på landsbygden? Svar til Generalsekretæren. S. 323. — Utvidelse av Statens pleiehjem for åndssvake. S. 324. — Den norske lægeforeningens 23de landsmøte 1930. S. 325. — Fra Medicinaldirektoratet. S. 326. — Kongress for barnebeskyttelse. S. 326. — Understøtelsesforeningen for norske lager og deres etterlatte. S. 326.</p> <p>Blandede meddelelser: Climacterium virile. S. 326. — Dramatikk og chiropraktikk. S. 327.</p> <p>Meddelelser fra Den norske lægeforenings byrå: Offisielle meddelelser. Universitetsetterretninger. Spesielle stipendier. Ledige poster i sykekasser, kommuner o. lign. Personalia og svar. Små meddelelser. Byrået.</p>		
<p style="text-align: center;">I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft Farm.-vidensk. avd., „Bayer-Meister-Aucus“ Leverkusen a. Rh. Videnskapelig representasjon for Norge: NORRIGEFA A/S, Store Strandgate 1, Oslo.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> MITIGAL Hudaffeksjoner av dunkel etiologi, forskjellige eksemformer, intertrigo, dyshidrosis kommer likevel som kleende og paraverte dermatoser inn under MITIGALS Indikasjonsområde. MITIGAL er allerede blitt en fast bestanddel av den moderne dermatologias armamentarium. Originalpakninger på 75 og 150 gr. </div>		

fremdeles gå frem etter den kjente formel: suaviter in modo – fortiter in re, da det annet gamle ordsprog vel også fremdeles gjelder: nataram si furca expellas, tamen usque recurret.

Eivind Krogh.

¹⁾ Contribution à l'Etude de l'âge critique – Thèse de Bourdeaux. 1928.

²⁾ I Moll: Die Sexualperioden. 1926.

³⁾ Die Wechseljahre des Mannes. Neurolog. Centralblatt 1910.